

Kontakta kulturen: Mejla kultursidan dina synpunkter och tips på bevakningar, skriv till kultur@vk.se

Älskvärd Torgny-tolkning

TEATER

När prinsen kom till byn

Av och med: **Gunnar Eklund**
Författare: **Torgny Lindgren**
Regi: **Bobo Lundén**
Dramaturgi: **Tora von Platen**
Ljud och ljus: **Henrik Alakangas**
Studion, Folkets hus

LUNCHTEATER. Om jag inte är felunderrättad är När prinsen kom till byn elfte gången som skådespelaren Gunnar Eklund tolkar texter och karaktärer från en Torgny Lindgren-bok. Och oftast, som här, har det handlat om berättarföreställningar.

Vi pratar alltså om en institution. Mer folkligt och västerbottniskt än mötet mellan scenens Eklund och litteraturens Lindgren kan det knappast bli.

Det som förvånar är kanske att berättelsen i Brokiga Blads vatten har fått vänta ända tills nu. Den är på något sätt Ur-Lindgren.

I **förgrunden** finns konstnären Brokiga Blad – baserad på verklighetens Herman Andersson, luffarkonstnär med epitetet ”världsmästare i hötorgskonst” – och prins Eugen, en sårslagen vid det svenska hovet och känd som målarprinsen. Platsen där de stöter på varandra (och samförstånd uppstår) är fröken Lydias pensionat i Norsjö där köksspisen ständigt står på och sprider ljuvliga dofter från kokkaffet, ärtsoppan och Holmlunds falukorv i steksås.

I periferin finns pensionatets övriga gäster, idel resande försäljare, luggslitna men filosofiskt lagda och med tilltalsnamn som Rostfria Karlsson och Gudvarelovad Blomkvist, samt, senare i berättelsen, de ortsbör som köper Brokiga Blads löpande band-tillverkade landskapsmålningar och i dem hittar miljöer och upplevelser ur det egna livet.

Det är alltså en hyllning till konsten. Eller om man så vill: en nedtagning av den konst eller konstsyn som brukar klä sig i pråliga fjädrar. Här får Brokiga Blad förklara, att det viktigaste för en konstnär är

Gunnar Eklund gör som vanligt det mesta rätt och låter texten ha huvudrollen i sin senaste Torgny Lindgren-berättelse. Föreställningen återkommer som lunch- och middagsteater i april.

FOTO: PATRICK DEGERMAN

att färgen precis räcker till de antal dukar som ska målas, och att ”konstpubliken inte bryr sig om hur man gör. Folk vill bara ha den färdiga varan”.

Är man grinig kan man kanske tycka, att Lindgren slår knut på sig själv. Målarprinsen, på rymmen från huvudstadens kungahus, kommer till Norsjö och får lära sig ett och annat om

konsten och livet av hötorgsmålare och nasare. Lite för grovt, lite för publikfriande.

Men då glömmar man huvudsaken: humorn och godmodigheten. Det är inte ett traktat om konstarterna. Det är en älskvärd historia om udda människor på ett pensionat i skuggan av andra världskriget.

Och det är där tyngdpunkten ligger i Gunnar Eklunds tolkning. Han gör som vanligt det mesta rätt. Ensam på scenen i en timme, många karaktärer att gå in och ut ur – och ändå ställer han sig aldrig i vägen. Det är hela tiden texten som har huvudrollen.

ANDERS SJÖGREN

Orgelkonst i Stads-kyrkan

MUSIK

Dietrich Buxtehudes samtliga orgelverk
Organist Lisa Oscarsson
Umeå Stadskyrka

ORGELKONSERT. Projektet att spela orgelkonstnären Dietrich Buxtehudes (1637–1707) samtliga verk nådde i helgen sin 8:e konsert, när Lisa Oscarsson intog Stadskyrkans stora orgel. Hon inledde med Passacaglia in d (Bux WV 161), ursprungligen en spansk sällskapsdans, besläktad med chacconen men långsammare och flitigt förekommande under barocken i olika variationer. Lisa Oscarsson låter melodin framhävas i basstämman och broderar stycket med bibehållen registrering. Några preludier följde, som möjliggjorde för organisten att lyfta fram styckenas fria karaktär med dess rapsodiska inslag och med en registrering som i stort följer praxis under barocken.

Koralpartitan Auf meinen lieben Gott (Bux WV 179) är ett 5-sattigt verk, som kopplas till olika typer av samtidens danser. Lisa broderade satsernas olika karaktärer till en sammanhängande svit med omväxlande dansarter.

Koralen Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ (Bux WV 196) är en av de mest gripande lutherska koralerna, som också Bach har bearbetat. Buxtehude har satt de två första fraserna i koralen i en slags två-stämföring medan Oscarsson låter koralmelodin spelas utan egentlig ändring i register, precis som Buxtehude själv noterat. Två delar är flerstämmiga samtidigt som organisten broderar.

Praxis för Buxtehude är inte så mycket av registreringar, därför lade Oscarsson in en egen improvisation med egen sång över psalmen 797.

Som avslutning gavs åter den inledande Passacaglia, men nu med andra registreringar. Jag vill gratulera stadsförsamlingens organister för genomförandet av detta projekt. Så lär man känna en kompositör.

BENGT HULTMAN

Norstedts fortsätter göra vinst

LITTERATUR. Norstedts förlagsgrupp fortsätter att gå med vinst, för fjärde året i rad. Efter att nyligen ha gjort två förvärv består gruppen nu av Norstedts, Rabén & Sjögren, Printz Publishing och B. Wahlströms.

Det var 2015 som förlagsgruppen började vända utvecklingen efter flera års förluster. Sedan dess har man gjort 128 miljoner kronor i vinst. 2018 blev rörelseresultatet 31 miljoner kronor, med 7 procent i rörelsemarginal, och omsätt-

ningen landade på 430 miljoner kronor. Ljudboken står för nästan var femte krona av intäkterna. Under 2018 växte de digitala intäkterna med hela 60 procent. Framför allt är det sakprosan och skönlitteraturen som ökar digitalt, där kom-

mer mer än var tredje krona från digitala format.

Elias och Agnes Våhlund, Jonas Gardell, Jukka Wieslander, Magnus Ugglå och Anna Jansson är några av författarna som toppar listorna.

På orgeln i Umeå stadskyrka framfördes verk av en av de stora.

TT